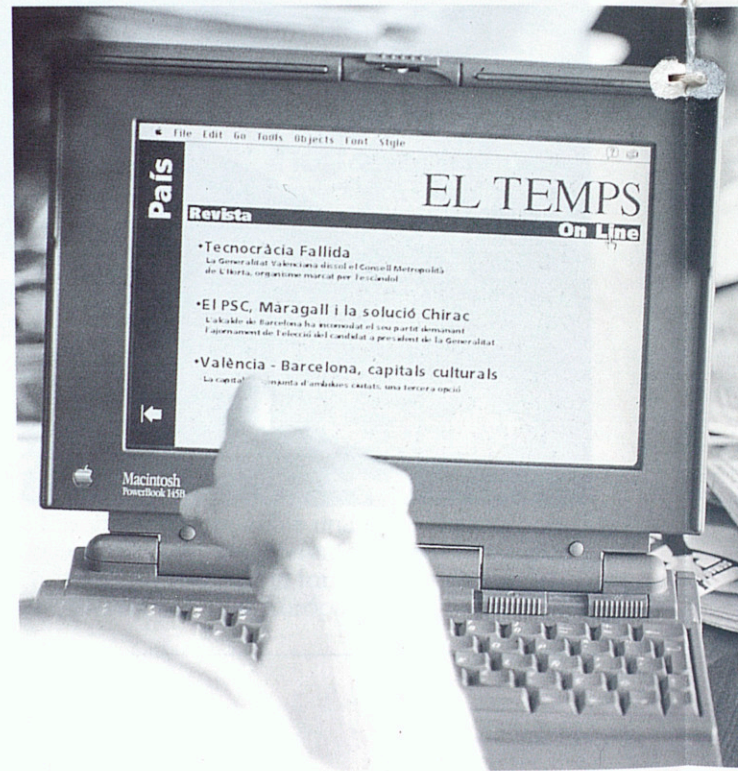

Deu anys d'un Temps, deu anys d'un país

El setmanari català commemora el desè aniversari amb un servei informatiu via mòdem

— C. Castelló —

Quan van dir a Joan Fuster que ja existia Edicions del País Valencià i que si en volia ser accionista, l'assagista de Sueca es va regirar les butxaques i va treure'n una pesseta, que oferí solemnement. Les primeres setmanes d'estar *El Temps* en els quioscos, més d'un volenterós lector havia de rebutjar amablement el setmanari espanyol homònim. Aquell primer any *El Temps*, que naixia a final de maig, va tancar a l'agost, per vacances. Durant quatre setmanes els lectors es van haver de conformar simplement a no llegir-la. No cal dir que els rumors de tancament imminent van ser abundants. En la base hi havia, en bona mesura, les mateixes declaracions, en petit comitè, d'alguns dels directius de la nova empresa, que havien fixat el mig any com a termini màxim d'existència. Va ser un error de càlcul, per a una revista llegendàriament imprevisible. *El Temps*, que havia de naixer com una aventura militant i

voluntarista per a la parròquia nacionalista valenciana, ha acabat consolidant-se com el més seriós dels projectes de setmanari que hi ha hagut en català. Deu anys després d'aquell naixement, l'evidència ja és incontestable.

— Ha tingut cinc directors:
Francesc Pérez Moragon,
Vicent Sanchis, Josep Ramon
Lluch, Oriol Castanys i
Assumpció Maresma —

Per a armar la primera redacció del setmanari es van buscar alguns joves estudiants valencians de periodisme a l'Autònoma de Barcelona. Entre altres, Nadal Escrig i Josep Ramon Lluch. Per causes diverses, cap d'ells no arribà a aquell número u que feia portada de la central nuclear de Cofrents i dels conflictius serveis de seguretat privada que començaven a aflorar. Finalment la direcció de la revista, en la fase final, va recaure en Francesc Pérez Moragon, un dels homes més cultes i elegants dels que envoltaven Eliseu Climent. Parapetat rere la seva pipa, Paco Pérez va haver de dur a terme una de les feines més difícils i importants en tot projecte: posar les rodes sobre els rails. Introduir les rutines i les normes en una redacció on el periodisme professional només era una aspiració. Els tres primers redactors d'*El Temps* eren molt joves i provenien de camps ben diversos, no relacionats amb el periodisme. Adolf Beltrany venia dels cercles literaris, Vicent Partal era mestre, i Ferran Torrent representant, venedor de cromos, tal i com li agradava presentar-se. També hi havia Vicent Sanchis, que al cap de cent números es faria càrrec de la direcció, i iniciaria així una carrera meteòrica que el portà, després d'abandonar la revista, a ser director dels ambiciosos projectes de *Set Dies* i *El Observador*. La tradició diu que els directors d'*El Temps* duren un centenar de números. N'hi ha hagut cinc, des de l'inici: els dos ja esmentats, Josep Ramon Lluch, repescat de la prehistòria de la revista i convertit ara en comunicador estrella de la televisió valenciana, Oriol Castanys i l'actual, Assumpció Maresma. Cadascun d'ells ha respost a moments diferents de la història d'un setmanari que s'ha anat descobrint a ell mateix i el seu mercat i que, durant deu anys, ha anat definint un model informatiu propi, ara plenament consolidat.

El descobriment de Barcelona

Una de les primeres sorpreses importants, probablement la més transcendental de totes, va ser la d'allò que amb els anys Josep Gifreu va definir com "el marc nacional català de comunicació". Ben aviat *El Temps* es va adonar que podia interessar a Barcelona. Tan aviat com per a presentar-se oficialment en societat en ocasió del número 100. La festa va ser al bar Universal, i la van presidir conjuntament els presidents Pujol i Tarradellas, en una mostra del consens que ha sabut despertar, amb notòries excepcions, el setmanari. L'ànima d'aquella jugada era Ramon Barnils, un periodista recomanat per Joan Fuster amb la frase "és l'únic valencià d'allà dalt". El paper de Barnils ha estat un dels més destacats en la professionalització d'*El Temps*. Va ajudar extraordinàriament a crear un model d'escriptura que tenia com a referència els grans periodistes del Principat dels anys trenta i, sobretot, en Josep Pla. Va muntar, amb Assumpció Maresma i la complicitat de molta gent, la primera delegació de la revista a Barcelona. I va posar les bases d'una de les claus de l'estil de la revista, que és el periodisme d'investigació. Barnils ha estat, a més, un dels columnistes més regulars i habituals d'*El Temps*; el primer d'una nòmina molt diversificada i plural: de Josep Vicent Marquès o Amadeu Fabregat a Joan de Sagarra o Fabià Estapé. Entre ells, la perseverança i la influència de Joan Francesc Mira mereix un racó destacat. El descobriment de Barcelona, d'aquella obvietat que diu que una publicació en català pot vendre allà on es parla el català, va obrir una cursa frenètica cap a la implantació del setmanari en tot el país. Després vindrien Palma i Perpinyà, sense oblidar Andorra i les ciutats mitjanes del país. Avui en dia *El Temps* ha bastit una xarxa periodística que no té comparació en cap altre mitjà. Són gairebé una trentena de treballadors comunicant a través del mòdem i els ordinadors

— Ramon Barnils ha tingut
un paper molt destacat en
la professionalització de la
revista —

FOTOS: J. CISCAR

tres redaccions distintes. I no és només una qüestió tècnica: els periodistes d'*El Temps* estan acostumats a pensar les seves informacions des d'una perspectiva global, compartint el treball dels tres centres.

El resultat són unes vendes equilibrades. Han passat molts anys en què *El Temps* ha estat vist com una revista valenciana. Això era lògic i raonable. La forta personalitat del seu editor, Eliseu Climent, i el mateix nom de l'empresa, Edicions del País Valencià, són factors que ho propicien. Però la realitat és que al cap dels deu anys, *El Temps* ven el seu producte en relació directa, pel que fa als tants per cent, amb el nombre d'habitants de cada ciutat o regió.

Una mostra clara de la normalitat amb què sempre ha volgut moure's... i un toc d'atenció a aquelles altres publicacions que renunciïn voluntàriament a una part del seu mercat. Cada setmana entre vint mil i trenta mil exemplars de la revista es distribueixen, i es venen, per tots els Països Catalans.

El Temps On Line, un servei innovador

— Vicent Partal —

El Temps On Line és un servei informatiu distribuït als seus lectors a través de mòdem, usant la xarxa Servicom. Servicom és una empresa de distribució d'informació via ordinadors amb seu central a Vic i en procés d'expansió per tot l'Estat espanyol i part d'Europa. Per a accedir a El Temps On Line només cal tenir un ordinador i un mòdem. Un mòdem és un aparell que modula i desmodula la informació d'un ordinador per poder-la transmetre a través d'un telèfon. L'ordinador pot funcionar seguint qualsevol dels sistemes existents en el mercat, inclosos el sistema Apple de Macintosh i el sistema Windows. Per accedir-hi cal un software especial que es lliura en el moment de la subscripció al servei. Amb la quota de subscripció, no només s'accedirà al servei d'*El Temps*, sinó a tots els serveis que configuren Servicom. Això vol dir que es podrà accedir a d'altres publicacions, a centenars de debats i conferències i a tots els serveis en català, espanyol i anglès de la xarxa Servicom i de les xarxes que li són afiliades. Servicom facilita també l'ús de la xarxa de xarxes, Internet.

Què hi ha a El Temps On Line?

El Temps On Line funciona des del mes de maig, en proves, fins al mes d'octubre, en què començarà de manera definitiva els seus serveis. El contingut no és la revista setmanal, que el lector continuarà trobant cada dilluns al seu quiosc, sinó un complement d'aquesta. Un nou servei informatiu.

Tot i això, una part del setmanari que els lectors poden adquirir als quioscos serà accessible a través de la

pantalla de l'ordinador. Però no serà aquest el servei principal.

El Temps On Line comptarà amb diverses seccions noves: — Revista. És ací on incorporarà alguns dels articles del número que estiga aleshores vigent, com també els titulars del número en venda aquella setmana.

— Arxiu. En aquesta secció els lectors trobaran els millors articles de les setmanes anteriors. Els temes més destacats, les entrevistes i les ressenyes de llibres també hi seran accessibles.

Comptarà amb un sistema de recerca per trobar amb facilitat allò que es busca. El lector podrà copiar la informació al disc dur del seu ordinador per usar-la posteriorment.

— Fòrum. Serà una de les seccions principals del servei. Es tracta d'un punt de trobada i contacte entre els lectors del setmanari i la redacció. En el fòrum es dirigiran discussions sobre temes diversos, relacionats amb l'actualitat. Tothom podrà expressar les seves opinions i accedir a informació suplementària sobre els temes tractats en el setmanari. En aquesta secció es podran produir fins i tot conferències o debats en directe amb personalitats que tinguin a veure amb el tema tractat. Per exemple el mes de maig es va fer un experiment de debat, sobre si calia prohibir el tabac, entre Alfred Giner-Sorolla i els lectors.

— La botiga. A través d'aquesta secció es podrà formalitzar la subscripció a *El Temps* i la compra dels productes d'Edicions del País Valencià.

— El Temps Diari incorporarà cada matí les principals informacions d'actualitat dels Països Catalans o farà seguiments especials d'alguns esdeveniments. En ocasió de les passades eleccions europees El Temps On Line va lliurar 49 edicions la nit electoral, entre les vuit del vespre i la una de la matinada.

El servei que inaugurarà a l'octubre *El Temps* tindrà la possibilitat, a més, de ser accessible des de qualsevol país

Una revista poc frívola

Coincidint amb l'arribada a la direcció d'Oriol Castany, l'altre director que més ha influït en la marxa de la publicació, el mercat dels setmanaris a l'Estat espanyol va entrar en una deriva desconcertant. La major part de les revistes que es presentaven sota el format del *news magazine* van caure en una cursa accelerada pel seguiment dels amors de la *jet set*, de les epopeies conjugals dels banquers i de l'escàndol fàcil. *El Temps* no només no va participar de la competició, sinó que aprofità per a desmarcar-se'n contundentment. A partir d'aquell moment, una de les obsessions d'Eliseu Climent ("ser un setmanari normal per a un país que no ho és") es va concretar en la fórmula de ser un setmanari europeu més. És en aquest moment que *El Temps* accentua la seva política de col·laboració amb setmanaris com *Der Spiegel* o *L'Express*, els periodistes dels quals signen amb regularitat en les seves pàgines. Contra l'estil dels setmanaris espanyols, *El Temps* aprofundeix en el seu propi. Un estil on les informacions busquen més el rigor que

FOTO: D. UMBERT

A l'esquerra, la primera redacció, a València, el 1985. En aquesta plana, presentació a Perpinyà, on va obrir la quarta redacció el 1988.

del món, a través de les xarxes internacionals de les quals forma part Servicom.

Un mercat en expansió

Al nostre país l'ús de les anomenades "autopistes de la informació" encara és minoritari. Però als Estats Units i alguns països d'Europa el seu ús ja és quotidià. Per exemple, la revista *Time* és accessible a través del servei America On Line. Un altre dels més prestigiosos setmanaris d'aquell país, *US News & World Report*, ho és a través de CompuServe, on també poden trobar-se la majoria dels diaris del país, començant pel *Washington Post*. A CompuServe també es poden trobar diaris i agències de servei anglesos, alemanys, australians i francesos.

Als Països Catalans encara no hi ha cap altra publicació d'abast general que utilitzi aquests serveis. El Temps On Line compta, a més, amb el valor afegit d'introduir per primer cop la llengua catalana en aquest tipus de serveis. Normalment, un servei On Line, com Servicom o CompuServe, ofereix una varietat molt gran de serveis informatius. Aquests abracen totes les branques de la informació, i també l'accés a bases de dades. En general s'inclouen dues tarifes: una de serveis bàsics i una altra amb un recàrrec, en la qual solen entrar els serveis de bases de dades i arxius.

Com es fa un periòdic electrònic i de què serveix?

En el moment de plantejar-se la creació d'El Temps On Line, la redacció del setmanari es va veure abocada a respondre dues preguntes: com es fa un periòdic electrònic i de què ens serveix a nosaltres.

Pel que fa a la primera de les preguntes, hi ha dues grans opcions. La primera parla de la substitució del mitjà paper pel conducte electrònic, però sense alterar el format o el contingut dels actuals mitjans. Es tractaria, doncs, de reproduir dins la xarxa electrònica els mateixos conceptes amb què ara es fan els periòdics actuals. La nostra opció no ha estat aquesta, sinó la contrària. Els serveis On Line no han de reproduir el contingut de la publicació escrita, sinó que han de crear una cadena entre aquesta, la publicació electrònica i, de nou, la publicació escrita. El mitjà electrònic possibilita, i aquesta és la diferència essencial, una relació oberta entre la redacció i els lectors, i fóra absurd no aprofitar-la.

Un exemple pot servir per explicar com entenem aquesta relació. El mes de juny passat *El Temps* va dedicar una de les seues portades als polèmics jocs de rol. Durant els dies que els redactors treballaven el tema ja van demanar als lectors i usuaris d'El Temps On Line quines eren les seues inquietuds respecte a aquest afer. Les respostes van servir per orientar l'article, que es va publicar acompanyat d'una nota advertint de la celebració d'un debat On Line tres dies més tard. El debat es va fer amb la participació d'especialistes i lectors, cadascú des de casa seua i a través dels ordinadors, i les conclusions es van publicar la setmana següent. En això va funcionar la cadena. Es va usar el mitjà electrònic per reforçar el mitjà escrit.

I l'exemple ja contesta en part també la segona pregunta: de què serveix? A banda els possibles beneficis empresarials, de moment limitats perquè encara el mercat és limitat, el periòdic electrònic serveix per millorar la relació entre periodista i lector. Serveix perquè el lector conega més i millor les inquietuds dels seus clients i perquè aquests se senten més integrats al procés informatiu. ●

Els presidents Tarradellas i Pujol, al bar Universal de Barcelona, en la presentació del número 100 del setmanari, el 15 de maig de 1986.

l'espectacularitat. Les grans entrevistes, els reportatges d'investigació i les anàlisis marquen la pauta. Diverses informacions impactants, com la publicació en exclusiva del secret més ben guardat dels Jocs, el guió de les cerimònies inaugural i de cloenda, catapulten la publicació, especialment en els àmbits polític i universitari. Però la rigorositat no està renyida amb el manteniment de l'estil desimbolt i informal ni amb una millora molt notable de la presentació. Enric Satué fabrica una nova maqueta i, en paral·lel, l'infografisme es consolida com una altra de les marques de la casa. *El Temps* ja es fa aleshores a tot color i amb un paper molt allunyat del tímid mig de diari de l'inici. En la batalla per l'audiència diversos mitjans posen de moda el costum de regalar coses. I *El Temps* no en pot quedar al marge, de manera que comença a preparar operacions promocionals. Ja havia fet alguna cosa anys enrera amb el còmic i el rock. Ara llança la gran campanya dels fascicles del *Tirant*, amb impactants anuncis televisius, que posen la publicació en el seu nivell més alt, amb seixanta mil exemplars de venda. Aquesta campanya la seguiran d'altres amb les lletres del rock català i els vídeos del programa "Mediterrània".

Nacionalistes, però no tant

En uns anys en què les úniques revistes que fan forat són les especialitzades, *El Temps* potser s'ha beneficiat del fet de ser-ho, d'alguna manera. La revista va néixer dels àmbits nacionalistes valencians i ha tingut sempre una filosofia clarament identificada amb els Països Catalans. Això li ha aportat, probablement, un coixí de lectors fidels, que li ha assegurat el creixement regular. És molt difícil estar al corrent del que passa en el món nacionalista sense llegir *El Temps*. Però, tal i com ha declarat repetidament l'actual directora, "a nosaltres ens

influença més *The Economist* que les quatre barres". La nòmina de col·laboradors i columnistes, una de les més plurals del mercat, dona fe de la capacitat de l'empresa per a combinar una línia editorial rotunda amb uns continguts equilibrats i oberts.

En això, com en tot, *El Temps* ha hagut d'aprendre. Fa anys algunes actituds un poc crispades van alçar butllofes en alguns sectors. En altres ocasions han estat factors externs els que han distorsionat la seva imatge —va ser el cas d'aquella insòlita violació de la redacció per la Guàrdia Civil en vespres dels Jocs Olímpics—. Però, deu anys després, la feina parla per ella sola en la cita de cada dilluns als quioscos.

En favor de la innovació

El darrer tret distintiu d'*El Temps* és la seua capacitat d'innovar. *El Temps* ha posat en marxa, a banda alguns altres aspectes ja comentats, un premi literari on els lectors fan de jurat, o publica ara una secció informativa amb un llenguatge rabiosament despullat d'artificis i plena de gràfics. O va ser pioner en la introducció de les pàgines regulars de ciència. I en ocasió dels deu anys ha donat un pas més en el seu estil innovador, tot i propiciant la posada en marxa del primer periòdic electrònic no només dels Països Catalans, sinó també de l'Estat: *El Temps On Line*. Aquest servei, definit i estructurat per Vicent Partal, farà accessible la revista pràcticament des de qualsevol lloc del món a través d'un ordinador. I permetrà un nou estil de relació entre els lectors i la redacció. En aquesta línia d'investigació del futur, *El Temps* també organitza aquest any, en el marc dels premis Octubre, a València, un seminari internacional sobre el futur de la premsa escrita, que tindrà continuació els dos anys següents per a parlar sobre els nous mitjans informatius. ●

— Assumpció Maresma:
**"A nosaltres ens influeix
 més *The Economist* que les
 quatre barres"** —